

Sprawozdania i komunikaty (Reports and announcements)

24. Coroczny Zjazd Towarzystwa Odonatologów Niemieckojęzycznych, Freising (Niemcy), 26-30 VI 2005

Paweł BUCZYŃSKI

The 24th Annual Meeting of the Society of German Speaking Odonatologists, Freising (Germany), March 18-20, 2005. – Conference report. The narrative of the most important papers of four subject mainstreams (the history of research, threats and protection, ecology and biology, systematics and taxonomy). Remarks on the activity of GdO and its publishing offer.

Gesellschaft deutschsprachiger Odonatologen (GdO) skupia kilkuset głównie środkowoeuropejskich specjalistów od ważek, niekoniecznie biele władających językiem niemieckim. Ta prężna organizacja wydaje dwa pisma, w uznany kwartalnik naukowy „Libellula”, i organizuje coroczne zjazdy. Zjazd tegoroczny, w którym miałem przyjemność uczestniczyć, miał miejsce w uroczym miasteczku Freising koło Monachium.

Obrazy odbywały się w Centrum Edukacyjnym imienia Kadrynała Döpfnera: dawnej rezydencji biskupiej przylegającej do pięknej, XVI-wiecznej katedry. W konferencji uczestniczyło ok. 160 osób z 11 krajów: Austrii, Belgii, Bułgarii, Hiszpanii, Holandii, Niemiec, Polski, Szwajcarii, Szwecji, Włoch i USA. Przedstawiono 31 referatów i 8 posterów. Poruszano szeroki zakres problemów. Najogólniej rzecz biorąc, można było wyróżnić cztery nurty tematyczne.

1. Historia badań

Interesujący referat o odonatologii niemieckojęzycznej w wieku XX przedstawił R. Jödicke. Ponadto, E.-G. Burmeister omówił historię badań nad ważkami Bawarii.

2. Zagrożenia i ochrona

Najwięcej wystąpień, dotyczących:

- sytuacji ważek w poszczególnych państwach oraz krajach związkowych Niemiec i Austrii,
- statusu poszczególnych gatunków (np. *Ophiogomphus cecilia*, *Leucorrhinia pectoralis*),
- wpływu tworzenia sztucznych mokradeł („wetlands”) i renaturalizacji torfowisk na zróżnicowanie faun lokalnych,
- wpływu suszy letniej na zgrupowania ważek w obszarach chronionych,
- skuteczności ochrony obszarowej ważek.

Z dużym zainteresowaniem spotkały się referaty, których autorzy „wsadzali kij w mrowisko”.

Np. G. Sahlén udowodnił, że sztuczne mokradła w południowej Szwecji mają nie mają znaczenia dla wzbogacenia regionalnej fauny ważek i zachowania jej najcenniejszych elementów. Z kolei autor niniejszej notatki w referacie przygotowanym razem z G. Tończykiem wykazał, że parki narodowe nie zabezpieczają należycie odonofauny – głównie przez konflikty na styku ochrony przyrody, gospodarki i polityki, częściowo też wskutek globalnych zmian i zanieczyszczenia środowiska. Przy okazji mogłem wymienić z wielonarodowym audytorium doświadczenia z realizacji założeń programu Natura 2000. Jak się okazało, polskie problemy z tworzeniem ostoi nie są wyjątkiem od reguły.

3. Ekologia i biologia

Przedstawiono ciekawe dane o biologii: *Lestes viridis* (K. Westermann), *Boyeria irenae* (H. Wildermuth), *Macromia splendens* (G. Leipelt), *Libellula fulva* (S. Hårdersen), *Sympetrum depressiusculum* (Eb. Schmidt). Szczególny aplauz wzbudziły wyniki badań A. Cordero Rivery nad partenogenezą u *Ischnura hastata* na Azorach.

Lokalne fauny ważek i kształtujące je czynniki omawiali: R. Mauersberger (Pojezierze Maklemburskie) i T. Brockhaus (Saksonia).

Tradycyjnie mocna była reprezentacja politechniki w Brunszwiku, gdzie od lat działa prężny zespół odonatologów, prowadzących badania w Europie i Afryce (głównie Namibia). We Freising prezentowali oni wyniki badań nad strategiami życiowymi ważek, wpływem drapieżnictwa na morfologię i wzrost larw, przystosowaniami morfologicznymi do różnego rodzaju owipozycji.

Komunikację międzypersonalną u ważek, głównie Calopterygidae, omówił G. Ruppel. O. Fincke wygłosiła obszerny referat o znaczeniu polimorfizmu samic u Zygoptera, zwłaszcza występowania form andromorficznych. Była to też okazja by zobaczyć, jak w naukach biologicznych objawia się feminizm *a la* USA (na szczęście w łagodnym wydaniu).

4. Systematyka i taksonomia

Ten nurt tematyczny reprezentowali M. Marinov i K.-D.B. Dijkstra.

M. Marinov opisał w roku 2001 z Bułgarii no-

wy dla nauki gatunek: *Somatochlora borisi*, co było dużą sensacją. Obecnie okazuje się, że przynależność rodzajowa gatunku wymaga rewizji – jako że „rozsadza” on rodzaj *Somatochlora*, czyniąc go polifiletycznym. Z analiz morfologicznych i karyologicznych wynika, że „*Somatochlora*” *borisi* może należeć do jednego z nearktycznych rodzajów Corduliidae.

K.-D.B. Dijkstra krytycznie omówił systematykę ważek Europy, ze szczególnym uwzględnieniem wątpliwości co do przynależności rodzajowej niektórych gatunków. W oparciu o kryteria taksonomiczne, w większości przypadków opowiedział się za tradycyjną systematyką. Wskazał jednak na pilną potrzebę rewizji kilku rodzajów, zwłaszcza *Aeshna* i *Libellula*. Może ona zmienić obecnie przyjętą systematykę.

Już poza obradami, podczas wieczorku towarzyskiego w nastrojowej pałacowej piwniczce, wysłuchaliśmy: uwag o wpływie antropogenicznego zamurzenia na aktywność atlantyckich gatunków ważek (Eb. Schmidt), zaproszenia na zjazd WDA w Vigo w Hiszpanii (A. Cordero Rivera) i relacji z wieloletnich badań nad ważkami Afryki wschodniej (K.-D.B. Dijkstra).

Kuluary konferencji aż huczały od spotkań to-

warzyskich, poszukiwań współpracowników do różnych projektów (ja z pewnym powodzeniem „wyławiałem” posiadaczy danych z naszego kraju, werbując ich do projektu „Atlas rozmieszczenia ważek w Polsce”), konsultacji, wymiany literatury. Można było kupić publikacje GdO, Societas Internationalis Odonatologica (SIO) i Worldwide Odonatological Association (WDA), oraz gadżety z ważkowymi ornamentami: maskotki, plakietki, biżuterię, krawaty. Na stoisku jednego ze sponsorów konferencji oferowano siatki entomologiczne, czerpaki hydrobiologiczne, binokulary Nikon, nowo wydane i antykwaryczne publikacje przyrodnicze. H. Wildermuth rozprawdzał pachnący jeszcze farbą drukarską atlas ważek Szwajcarii (patrz recenzja w dalszej części numeru), a G. Rüpell demonstrował próbny wydruk i zbierał zamówienia na swój tom o Calopterygidae w serii „Die neue Brehm-Bücherei”. Jak to więc bywa, sprawy kularowe okazały się równie ważne, co obrady naukowe.

Udział w pracach GdO nie zastąpi oczywiście aktywności w stowarzyszeniach o zasięgu światowym – SIO i WDA. Jednak zjazdy GdO to miejsce nawiązywania wielu pożytecznych kontaktów, jak też „okno” na aktywność odonatologów środkowo- i wschodnioeuropejskich.

Baza polskiej literatury odonatologicznej

Grzegorz TOŃCZYK

Database of Polish odonatological literature. – *The announcement for odonatologists writing about the dragonflies of Poland. Works on the base of Polish and referring to Poland literature have begun. The base will be available in electronic form. Every paper will be provided with short note on the subject and a study area. The list of papers will be constructed in two versions: chronological and alphabetical one. Detailed information on the taken initiative can be received from Grzegorz Tończyk (tonczyk@biol.uni.lodz.pl).*

Zgodnie z ustaleniami, które zapadły podczas zebrania Sekcji Odonatologicznej na II Krajowym Sympozjum Odonatologicznym w Urszulinie, informuję o rozpoczęciu prac nad bazą polskich opracowań z zakresu odonatologii. Zadaniem takiego zbioru literatury będzie z jednej strony bieżące gromadzenie i aktualizacja dorobku odonatologii polskiej, a z drugiej zebranie i charakterystyka wszystkich prac dotychczas powstałych a dotyczących ważek naszego kraju, i udostępnianie ich w formie elektronicznej – w formie plików pdf lub skanów całych prac. Spis literatury, aktualizowany

w miarę możliwości, będzie dostępny na stronie WWW Sekcji Odonatologicznej (jej dokładny adres: www.entomo.pl/wazki/index.php). W zależności od ilości miejsca na serwerze, pliki z wersją elektroniczną prac będą podwieszane na stronie lub będzie można uzyskać je pisząc zamówienie na konkretne pozycje.

Konstrukcja bazy publikacji ma być prosta i dostępna w dwóch wersjach – publikacje poszczególnych autorów oraz całościowy spis podzielony na poszczególne lata. Każda praca będzie opatrzona krótką adnotacją, podającą informacje określające jej zakres (np. biologia, ekologia, faunistyka itd.) oraz region, którego dotyczy (w układzie przyjętym za opracowaniem KONDRACKIEGO (2000)). Podczas zebrania sekcji postulowano także, aby wypowiadać się na temat wiarygodności pracy, tutaj podobnie jak podczas zebrania nie wiem jak należy postąpić. O ile w przypadku starszych prac można dość łatwo i bez konsekwencji przypisać etykietkę: dobra, średnia czy słaba, to w odniesieniu do prac autorów piszących obecnie,

ISSN 1733-8239

Odonatrix

Biuletyn Sekcji Odonatologicznej Polskiego Towarzystwa Entomologicznego
Bulletin of the Odonatological Section of the Polish Entomological Society

Rok 1, numer 2 (lipiec 2005)

Polskie Towarzystwo Entomologiczne – Sekcja Odonatologiczna
Zakład Zoologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie